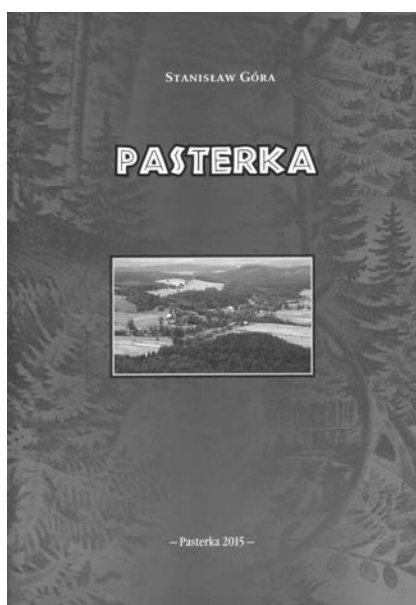

Stanisław Góra, *Pasterka*, Pasterka 2015, 46 s.

Reformy przełomu lat 80. i 90. XX wieku wywarły wpływ nie tylko na sferę polityczną, gospodarczą i społeczną w Polsce. Zapoczątkowały także proces przemian w świadomości ludności, co szczególnie widoczne stało się na terenach zasiedlonych przez nowych mieszkańców po 1945 roku. Po 1989 roku coraz częściej na pograniczu polsko-czeskim i polsko-niemieckim ludzie zaczęli utożsamiać się ze swoimi małymi ojczyznami; zresztą dopiero przemiany początku lat 90. wprowadziły do języka potocznego pojęcie małej ojczyzny, mające stanowić odpowiednik niemieckiego określenia *Heimat* (albo czeskiego *domov*). Nieuchronnym następstwem tego procesu stał się wzrost zainteresowania lokalną przeszłością i szeroko pojętą kulturą zamieszkiwanych ziem. Władze lokalne, początkowo nieśmiało, z czasem coraz odważniej, zaczęły wydawać opracowania (od naukowych – na różnym poziomie – po popularne) poświęcone poszczególnym miejscowościom, widząc w tych publikacjach możliwość reklamy miejscowości i okolic. Później do tego coraz bardziej wartkiego nurtu wydawniczego włączyli się pasjonaci i miłośnicy lokalnej przeszłości.

Do publikacji poświęconych miejscowym dziejom i miejscowej kulturze należy także omawiana pozycja. Jej autorem (i redaktorem zarazem) jest Stanisław Góra, lokalny społecznik i członek rady sołectkiej pobliskiego Karłowa w latach 2012–2014. Książeczka składa się z dwóch części. W pierwszej autor przedstawia historię wsi od zasiedlenia tych terenów w XIV wieku. Od razu trzeba zaznaczyć, że historia zaprezentowana jest bardzo wybiórczo i zasadniczo mieści się w niewielkich rozdziałach o charakterze tematycznym (*Pruski fort w Pasterce*, *Dawna plebania*, *Kapliczki przydrożne*, *Stosunki wyznaniowe*, *Granice*, *Zmiany polityczne po I wojnie światowej* itd. – łącznie 30 rozdziałików na 24 stronach). W części drugiej, niewiele krótszej (21 stron), nazwanej Aneksem, znajduje się sześć tekstów rozwijających wspomniane wcześniej zagadnienia (np. problem dawnego osadnictwa)

albo wprowadzających zupełnie nowe kwestie z takich dziedzin, jak nazewnictwo, przyroda czy turystyka.

Publikacja ma charakter popularny, acz w jej tworzeniu wzięli udział także autorzy związani ze środowiskiem naukowym (jako autorzy tekstów zamieszczonych w Aneksie). Uzupełnienie publikacji stanowi, niewątpliwie cenny, wykaz nagrobków (inventaryzacja) z cmentarza przy kościele w Pasterce, z przytoczeniem zachowanych inskrypcji oraz ich tłumaczeniem na język polski. Opracowanie historii Pasterki zawiera nieoczekiwanie bogatą (jak na skromne rozmiary książeczki) literaturę przedmiotu: 37 pozycji tekstowych, głównie polskich i czeskich, oraz 6 kartograficznych. Niedostatecznie zostały uwzględnione pozycje niemieckojęzyczne: w bibliografii autor wymienia jedynie *Lexikon der Grafschaft Glatz* Aloysa Bernatzkiego. Na podkreślenie zasługuje za to staranna szata graficzna publikacji.